

І. В. Ткач

аспірант кафедри публічного управління та регіоналістики
Одеського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

У статті здійснено аналіз нормативно-правових актів вітчизняного законодавства з метою характеристики стану забезпечення прозорості і відкритості в діяльності органів публічної влади. Розглянуто конституційні засади регулювання прозорості та відкритості публічного управління. Встановлено, що важливою проблемою є довіра громадян до органів влади, рівень поінформованості та спроможності населення практично реалізувати конституційне право на інформацію.

Ключові слова: нормативно-правові акти, прозорість, відкритість, органи публічної влади, громадськість.

Постановка проблеми. Ефективна протидія корупції неможлива без забезпечення реальної прозорості та відкритості органів публічної влади. Завдяки об'єктивним процесам демократизації суспільства останнім часом в нашій країні зроблено величезний крок у напрямі відкритості їх діяльності, однак звичка приховувати інформацію та надавати їй грифа секретності ще досі притаманна як самим державним службовцям, так і органам влади, в яких вони працюють. Адекватною на такий стан речей є реакція громадян України, більшість яких вважає, що рішення в органах влади ухвалюються нечесно. Це один із показників того, що рівень довіри громадян досяг критичної межі.

Соціологічні дослідження Центру Разумкова в жовтні 2017 р. показують, що частка тих, хто довіряє владним інститутам, менша за частку тих, хто їм не довіряє [28].

Вирішення проблеми забезпечення необхідного рівня відкритості органів публічної влади та прозорості діяльності їхніх структур шляхом урахування відповідних принципів у нормативно-правових актах, що визначають основні засади діяльності цих органів, є одним із визначальних чинників забезпечення ефективного функціонування відповідних управлінських систем. Таке питання актуальне в кожній державі, а особливо в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові знання щодо вдосконалення процедур діяльності органів публічної влади з питань нормативно-правового регулювання прозорості та відкритості окреслені в наукових працях С. Жарої та В. Кудрі. Ю. Бистрова досліджує прозорість та відкритість як принципи сталого розвитку в правовій комунікації. Сучасний стан нормативного закріплення прозорості та відкритості органів виконавчої влади на рівні національного законодавства розглядає В. Пилаєва. Прозорість у міжнародному праві вивчають А. Бянчіта й А. Петерс.

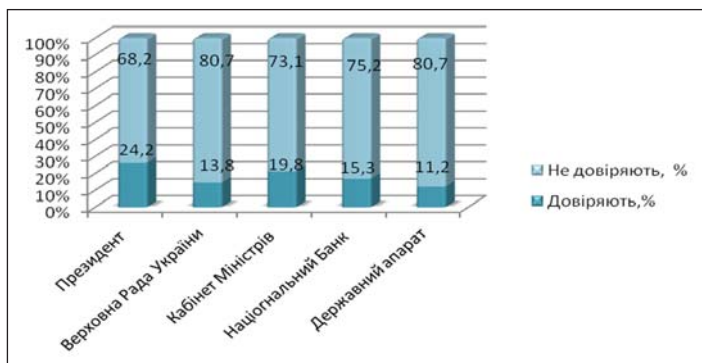
Мета статті – на основі аналізу нормативно-правових актів вітчизняного законодавства охарактеризувати стан забезпечення прозорості і відкритості в діяльності органів публічної влади та розробити практичні рекомендації щодо інформування громадськості про стан їхньої діяльності.

Виклад основного матеріалу. В історичному аспекті становлення правових засад прозорості та відкритості в діяльності органів публічної влади в Україні започатковано ухваленням Закону України «Про інформацію», яким визначено основні принципи інформаційних відносин, що передбачають гарантованість права на інформацію, її відкритість та доступність, достовірність та повноту, правомірність її одержання використання, поширення,

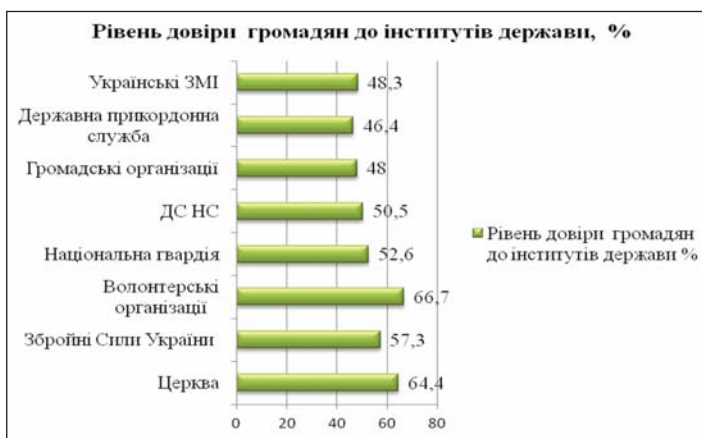
зберігання та захист [14]. Варто зазначити, що даний закон ухвалений до набрання чинності Конституцією України.

Для з'ясування стану правового регулювання прозорості та відкритості публічного управління доцільно розглянути конституційні засади такого регулювання в Україні. Норми Основного закону закріплюють право громадян «знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею» [4, ч. 3 ст. 32] та «вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір» (може обмежуватися законом «в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя») [4, ч. ч. 2, 3 ст. 34]. Передбачено не тільки наявність права громадян одержувати інформацію від органів влади, але й обов'язок останніх встановленим законом порядком доводити до відома населення норми, «що визначають права і обов'язки громадян» [19, ч. 2 ст. 57].

Безперечно, терміни «відкритість» і «прозорість» вживаються на позначення основних принципів діяльності органів публічної влади. Однак у законах «Про місцеве самоврядування в Україні» [17, ст. 4] і «Про місцеві державні адміністрації» [16, ст. 3] серед принципів діяльності вказано тільки принцип «гласності». Водночас ст. 3 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» [14] серед принципів діяльності уряду виокремлює відкритість, однак не згадує прозорість. Зауважимо, що в тексті законів поняття «прозорість» вживається частіше. Однак здебільшого воно споріднене або й поєднане з терміном «відкритість».

Діаграма 1
Рівень довіри громадян до влади

Діаграма 2

У процесі розбудови нового, правового суспільства держава конституційно забезпечує своїм громадянам свободу слова, друку та інформації, узгоджує власну політику в цій сфері з європейськими та світовими стандартами. Тому в контексті прозорості та відкритості публічного управління варто згадати ухвалений 2001 р. Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» [20], що покладає функцію інформування суспільства про діяльність органів влади на засоби масової інформації. Так, майже одночасно розпорядники публічної інформації, а саме органи виконавчої влади й органи місцевого самоврядування створили на своїх офіційних веб-сайтах сторінки «Доступ до публічної інформації». Оприлюднено розпорядчі документи, якими визначено відповідальних осіб за забезпечення доступу до публічної інформації. Також затверджено форми запитів

на інформацію, порядок і звіти про їх опрацювання, однак не всі розпорядники публічної інформації затвердили граничні норми витрат на копіювання та друк документів. Визначений законом термін підготовки відповіді запитувачам інформації – п'ять робочих днів – став мотивацією для суб'єктів забезпечення доступу до публічної інформації.

Проте сьогодні не всі органи влади виконують вимогу оприлюднення інформації про власну діяльність (зокрема, через мережу Інтернет). Поточний стан впровадження нормативно-правових актів щодо прозорості можна розглядати як незадовільний. Зокрема, з усіма законами можна ознайомитися на офіційному веб-сайті Верховної Ради України, з постановами та розпорядженнями Кабінету Міністрів – на Урядовому порталі, з розпорядженнями обласних та районних державних адміністрацій – на їхніх веб-сайтах. Однак акти, ухвалені органами місцевого самоврядування, а саме селищними та сільськими радами, не завжди доступні звичайному громадянину для ознайомлення через відсутність власних джерел публікації в мережі інтернет.

Так, 2017 р. проведено моніторинг інформаційного наповнення електронних сторінок органів публічної влади Херсонської області та з'ясовано, що із 13 офіційних веб-сторінок райдержадміністрацій та 6 електронних сторінок міських рад (73%) 26 мають показник інформаційного наповнення понад 50%, водночас жоден сайт, що підлягав моніторингу, не подолав шкалу 75 балів. Негативним показником, що вплинув на рівень оцінювання, стало недостатнє інформаційне наповнення сайтів, що свідчить про відсутність єдиної методології та критеріїв підбору інформації. На деяких електронних сторінках інформація або зовсім відсутня, або майже не оновлюється [26].

Для підвищення ефективності та прозорості діяльності органів державної влади шляхом впровадження та використання сучасних інформаційних технологій для надання інформаційних та інших послуг громадськості, забезпечення її впливу на процеси, що відбуваються в державі, розпорядники, які мають офіційний веб-сайт, зобов'язані оприлюднювати на ньому ін-

формацію, передбачену постановою Кабінету Міністрів України «Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» [21].

Зазначимо, що забезпечення конституційних прав людини і громадянина на вільне збирання, зберігання, використання та поширення інформації, свободу думки і слова, деклароване Указом Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» [13]. Звідси випливає, що належне представлення національних інформаційних ресурсів є одним із пріоритетних напрямів державної політики у сфері інформатизації, задоволення конституційних прав громадян на інформацію, побудови відкритого демократичного суспільства. Очевидно, що оприлюднення в мережі Інтернет інформації про діяльність органів публічної влади здійснюється з метою підвищення ефективності та прозорості діяльності цих органів шляхом впровадження та використання сучасних інформаційних технологій для надання інформаційних та інших послуг громадськості, забезпечення її впливу на процеси, що відбуваються в державі.

Не менш важливим для суспільства стало ухвалення Указу Президента України від 2001 р. «Про підготовку пропозицій щодо забезпечення гласності та відкритості діяльності органів державної влади» [18]. Ним передбачалося розроблення заходів для поліпшення умов реалізації громадянами конституційних прав на участь в управлінні державними справами та на вільний доступ до інформації про діяльність органів державної влади. Для забезпечення реалізації Указу сформовано робочу групу з підготовки пропозицій щодо забезпечення гласності і відкритості влади, завданням якої стала підготовка законопроектів, спрямованих, зокрема, і на визначення ефективних механізмів залучення громадськості до процесів формування і реалізації державної політики, підготовки й ухвалення проектів законів, інших нормативно-правових актів та рішень органів влади, оцінки діяльності цих органів щодо виконання ухвалених

рішень. Дієвість створеної робочої групи важко оцінити через відсутність проектів законів, які вона повинна була розробити в цьому напрямі.

Натомість 2002 р. ухвалено постанову Кабінету Міністрів України «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади», якою визначено, що наявність веб-сайта є першою та необхідною умовою впровадження технологій е-урядування, тому органи публічної влади спеціально регулюють питання їх створення та функціонування. Врегульовано питання оперативної підготовки інформаційних матеріалів, що мають загальнодержавне, регіональне або галузеве значення, про суттєві події у сфері діяльності, та подання їх в електронному вигляді для оприлюднення на веб-сайтах. Отже, доступ до мережі Інтернет став інструментом, що забезпечує роботи відповідних служб у режимі реального часу. Це робить щоденне спілкування громадянина з органами публічної влади доступним і простим.

Безперечно, нового позитивного імпульсу розвитку демократичних процесів в Україні, активізації участі громадян в управлінні державними справами надав Указ Президента «Про додаткові заходи із забезпечення відкритості діяльності органів державної влади» [8]. Нормативно-правовим актом визначено порядок оприлюднення в мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади: розміщення і періодичне оновлення міністерствами, іншими центральними і місцевими органами виконавчої влади інформації на власних веб-сайтах, створення єдиного веб-порталу Кабінету Міністрів України, призначеного інтегрувати веб-сайти органів виконавчої влади та надавати доступ до інформаційних ресурсів відповідно до потреб громадян.

2003 р. ухвалений Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» [10], яким закріплено правовий статус безпаперового документообігу із застосуванням електронного цифрового підпису в органах державної влади. Однак регламентовані законом правові відносини реалізовано ще не повною мірою, оскільки органи виконавчої влади й органи місце-

вого самоврядування тривалий час використовують у своєму арсеналі такі інструменти, як електронна пошта для передачі документів та з 2015 р. електронний цифровий підпис для належного підписання та візування документів. Зокрема, Кабінетом Міністрів України 2018 р. ухвалено постанову, якою затверджено Інструкцію з документування управлінської інформації в електронній формі й організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [1]. Передбачається, що за допомогою електронного документообігу довіра між державою та бізнесом збільшиться. Це надасть можливість швидко, навіть через смартфон, підписати договір чи оформити довідку.

Для оцінки рівня прозорості органів публічної влади, дотримання ними законодавства та громадського контролю запроваджено громадські експертизи, спрямовані на подолання закритості та виявлення правопорушень. Так, Кабінетом Міністрів України схвалено Порядок сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади, яким зобов'язано владу враховувати рекомендації громадських експертів під час розроблення програм соціально-економічного розвитку, державних цільових програм, в укладанні бюджету [11].

У межах реалізації проекту Ради Європи «Впровадження Європейських стандартів в українському медійному середовищі» співробітниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у співпраці з експертами Європейського Союзу здійснено аналіз відповідності законодавства України про доступ до публічної інформації положенням Конвенції про доступ до офіційних документів, ухваленій Комітетом міністрів Ради Європи [2]. Згідно з Конвенцією, доступ до офіційних документів підлягає визначеним у законі обмеженням, які, однак, мають тлумачитися звужено і спрямовуватися виключно на захист легітимних інтересів.

Конвенція гарантує кожному, чий вигоду в отриманні інформації було відхилено, доступ до процедури перегляду або перед судовою інстанцією, або перед іншим незалежним органом. Водночас у тек-

сті Конвенції не визначено мінімальні чи максимальні строки, протягом яких розпорядник інформації має надати доступ до офіційних документів. Отже, вирішення цього питання покладається винятково на розсуд держави.

У січні 2010 р. Кабінетом Міністрів України підписано розпорядження «Про схвалення Концепції проекту закону України «Про основні засади державної комунікативної політики» [23]. Концепція передбачала розроблення та впровадження закону, що за всіма ознаками мав стати ключовим у регулюванні питання відкритості державного управління. Зокрема, у законі мали бути введені в українське законодавство такі поняття, як «відкритість» та «прозорість», визначено принципи реалізації, цілі та пріоритети державної комунікативної політики, права й обов'язки органів державної влади, засобів масової інформації та інститутів громадянського суспільства. Зауважимо, що закон не ухвалений дотепер.

Так, нова редакція Закону України «Про інформацію» 2011 р. визначає основні принципи, суб'єкти, об'єкти інформаційних відносин в Україні, що є інформацією та її види. Однак практичне вирішення проблем, пов'язаних із гарантуванням права громадянина на вираження своїх думок і переконань, свободи слова й інформації обмежено. Зокрема, п. 2 ст. 6 Закону встановлено, що право на інформацію може бути обмежене в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку, з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя. Незадовільний стан забезпечення права на доступ до інформації значною мірою зумовлений недосконалим законодавством у цій сфері.

Відповідно до Закону, органи публічної влади зобов'язані оприлюднювати інформацію про власні рішення та дії, тобто доступ до інформації забезпечується шляхом систематичного й оперативного оприлюднення інформації за допомогою офіційних

друкованих видань, офіційних сайтів, інформаційних стендів або в будь-який інший спосіб і шляхом надання відповідей на запити. Безсумнівно, такі норми подібні до положень Угоди про асоціацію, проте вони не є тотожними. Закон України «Про доступ до публічної інформації» дозволяє публікувати нормативно-правові акти таким чином, що на практиці вони не будуть доступні для ознайомлення об'єктам регулювання, як цього вимагає Угода про Асоціацію (наприклад, з використанням інформаційних стендів або наданням відповідей на запити). З огляду на викладене, Закон України «Про доступ до публічної інформації» має велике значення для створення в Україні нової платформи для правових дій – умов, за яких органи публічної влади мають стати відкритими і доступними для громадян.

Наступним кроком у формуванні прозорості влади стало також передбачене Указом Президента України «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації» створення спеціальної системи допомоги громадянам в організації запитів на будь-яку відкриту інформацію та реалізація вимоги про оперативне розміщення на веб-сайтах усіх проектів нормативних актів, які готують ті чи інші владні інституції. Органи влади зобов'язуються не лише розміщувати проекти в Інтернеті, а й негайно інформувати всіх зацікавлених через засоби масової інформації (далі – ЗМІ) про те, що проект відкрито для обговорення [6].

Співпраця України й Європейського Союзу ґрунтується на європейській інтеграції, Угоді про асоціацію та відданості спільним цінностям, до яких належать повага до демократичних принципів, верховенство права, належне врядування, права людини та основоположні свободи, а також відданість принципам вільної ринкової економіки. Положення Угоди про асоціацію щодо прозорості охоплюють низку зобов'язань з обміну інформацією. Четверта частина від загальної кількості, а саме 120 із 486 статей, містить норми, що прямо стосуються відкритості та звітності у сфері розроблення та реалізації державної політики. Такий обмін здійснюється багатьма способами, до яких

належать запити, консультації, верифікації, надання доступу до документів та даних, обмін досвідом та найкращими практиками. Сторони угоди зобов'язалися дотримуватися прозорості як одного із принципів розроблення та реалізації державної політики, що є вкрай необхідним для створення передбачуваного та сприятливого для розвитку економіки бізнес-середовища в Україні, а також покращення бізнес-середовища в ЄС [5, с. 148–149].

Так, імплементація Угоди про асоціацію, зокрема її положення щодо прозорості, є викликом для України. Чинне законодавство України містить положення, що стосуються прозорості, однак такі положення ще не повною мірою відповідають стандартам прозорості [27].

Згідно з європейськими стандартами належного управління в питаннях трансформації системи органів публічної влади розроблено Стратегію реформування державного управління України на 2016–2020 рр., що ґрунтується на дотриманні демократичних принципів, верховенстві права, належному врядуванні відповідно до Угоди про асоціацію. Одним із завдань стратегії є забезпечення прозорості, відкритості та підзвітності органів публічної влади шляхом залучення організацій громадянського суспільства, наукових та експертних установ до розгляду питань із формування та реалізації державної політики у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування [25]. Законом України «Про державну службу» у новій редакції від 2015 р. визначено основні принципи державної служби, що найбільш повно відповідають сучасним вимогам суспільства. Одним із таких принципів є принцип прозорості, що вказує на відкритість інформації про діяльність державного службовця. Це означає, що державна служба повинна здійснюватись відкрито, чесно й ефективно [7, ст. 4]. Тобто державні службовці під час надання послуг громадянам повинні працювати чесно, відкрито та прозоро. На основі принципу доброчесності вони повинні проводити відкриті конкурси на посади державної служби.

На виконання положень угоди про асоціацію в Україні вдосконалено меха-

нізм реалізації конституційного права на участь в управлінні державними справами та звернення до органів публічної влади шляхом надання права надсилати звернення та петиції в електронній формі [27, ст. 40]. У ст. 392 Угоди зазначено: «Сторони обмінюються інформацією, найкращою практикою та досвідом, здійснюють спільні заходи з метою розвитку всеохоплюючої нормативно-правової бази та забезпечення ефективного функціонування та неспотвореної конкуренції на ринках електронних комунікацій». Хоч у більшості країн Європейського Союзу система подачі електронних петицій працює із 2014 р., в Україні така система почала функціонувати 2015 р. і стала інструментом донесення позиції громадян до влади.

Так, протягом 2018 р. передбачено вжити заходи з підвищення якості та прозорості надання адміністративних послуг та впровадження надання таких послуг в електронній формі, удосконалення механізму перевірки інформації про кінцевих бенефіціарних власників, забезпечення відкритості та прозорості здійснення публічних закупівель, створення системи “Community policing”, розвитку електронної демократії.

Крім інформування громадськості про поточну діяльність органів публічної влади, важливим аспектом у контексті забезпечення більшої відкритості влади варто вважати пропагування тих чи інших політичних рішень, їх широке роз'яснення й аргументування через ЗМІ або інші засоби комунікації. Громадяни країни можуть не лише знайомитися з текстами нормативно-правових актів, інших рішень органів публічної влади, але й усвідомлювати мотиви їхнього ухвалення. Останнє також, безперечно, позитивно впливатиме на рівень довіри до органів публічної влади.

Розвиток та поширення сучасних інформаційно-комунікаційних технологій створює нові можливості для забезпечення взаємодії та співпраці органів влади, громадян і бізнесу, високоякісного обслуговування фізичних та юридичних осіб державою, зокрема залучення громадян до проектування електронних послуг та отримання якісного зворотного зв'язку

Трансформаційний шлях, який пропонується в межах Концепції розвитку елек-

тронного урядування в Україні [22], має революційний характер та робить акцент на посиленні функціональних можливостей електронного урядування та зниженні витрат органів влади на реалізацію владних повноважень шляхом застосування сучасних інноваційних підходів, методологій та технологій (зокрема, Інтернету речей, хмарної інфраструктури, Blockchain, Mobile ID, shareding економу, просування методики опрацювання даних великих обсягів (Big Data), нормативно-правового врегулювання принципів «цифровий за згодою», «одноразове введення інформації» та «сумісність за згодою», а також застосування перспективних форм організації виконання завдань і проектів розвитку електронного урядування, зокрема публічно-приватного партнерства.

Висновки і пропозиції. Отже, як підсумок щодо характеристики нормативно-правового забезпечення відкритості та прозорості в діяльності органів публічної влади можемо зазначити, що процес такого забезпечення розпочався з ухваленням Закону України «Про інформацію» і триває до сьогодні.

Проведений аналіз показав, що положення українського законодавства щодо прозорості та відкритості здебільшого відповідають основним європейським стандартам та вимогам Конвенції про доступ до офіційних документів, а в іноді передбачають навіть ширші гарантії та кращі механізми реалізації права на доступ до інформації.

Тому одним із головних завдань варто вважати подолання стереотипу в громадян засекреченості інформації про діяльність органів влади. Таким процесам повинна передувати робота з підготовки нормативно-правових актів і комплекс заходів, спрямованих на інформування громадськості про діяльність органів публічної влади.

Список використаної літератури:

- Деякі питання документування управлінської діяльності: постанова Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 55. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF>.
- Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів від 27 листопада 2008 р. URL: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805d2118.
- Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля, ратифікована Законом України № 832–XIV (832–14) від 6 липня 1999 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_015.
- Конституція України: Закон від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
- Костюченко Я. Принцип «прозорості» як основоположний та наскрізний в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС. Серія «Право». Випуск 44. Том 2. С. 148–151.
- Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації: Указ Президента України від 5 травня 2011 р. № 547/2011. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/547/2011>.
- Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889–VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
- Про додаткові заходи із забезпечення відкритості діяльності органів державної влади Указ Президента від 1 серпня 2002 р. № 683/2002. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/683/2002>.
- Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939–VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
- Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. №851–IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
- Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 976. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF>.
- Про затвердження плану дій із впровадження Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд»» у 2016–2018 рр.: розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. №909-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/909-2016-%D1%80>.
- Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні: Указ Президента України від 31 липня

- 2000 р. № 928/2000. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/928/2000>.
14. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
15. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 7 жовтня 2010 р. № 2591-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2591-17>.
16. Про місцеві державні адміністрації. Закон України від 9 квітня 1999 року № 586-XIV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
17. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
18. Про підготовку пропозицій щодо забезпечення гласності та відкритості діяльності органів державної влади: Указ Президента України від 17 травня 2001 р. № 325/2001. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/325/2001>.
19. Про першочергові заходи щодо забезпечення доступу до публічної інформації в допоміжних органах, створених Президентом України: Указ Президента України від 5 травня 2011 р. № 548/2011. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/548/2011>.
20. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23 вересня 1997 р. № 539/97-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80>.
21. Про порядок оприлюднення в мережі інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 р. № 3. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF>.
22. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250287124>.
23. Про схвалення Концепції проекту закону України «Про основні засади державної комунікативної політики»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 січня 2010 р. № 85-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85-2010-%D1%80>.
24. Про схвалення Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 р. та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 р. № 227-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/227-2015-%D1%80>.
25. Райнін І. Ефективність реалізації державної регіональної політики. Публічне право. 2016. № 2 (22). С.107–112.
26. Ткач І. Прозорість та відкритість органів публічної влади в контексті інформаційного наповнення веб-сторінок органів влади Херсонської області. Пріоритети стратегії регіонального розвитку України: зб. Матеріалів міжрег. наук.-практ. семінару. Херсон: Видавництво «ЛТ-Офіс», 2015. С. 77–81
27. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 40. Ст. 2021.
28. Центр Разумкова. Ставлення громадян України до суспільних інститутів, електоральні орієнтації. Результати соціологічного дослідження. URL: <http://razumkov.org.ua/napryamki/sotsiologichni-doslidzhennia/stavlenia-hromadian-ukrainy-do-suspilnykh-instytutiv-elektoralni-orientatsii-2>

Ткач І. В. Нормативно-правове забезпечення прозорості та відкритості органів публічної влади в Україні

В статті проводиться аналіз нормативно-правових актів українського законодавства з метою характеристики стану забезпечення прозорості та відкритості в діяльності органів публічної влади. Розглянуті конституційні основи регулювання прозорості та відкритості публічного управління. Установлено, що важливою проблемою є довіра громадян до органів влади, рівень осведомленості та спроможності населення практично реалізувати конституційне право на інформацію.

Ключові слова: *нормативно-правові акти, прозорість, відкритість, органи публічної влади, громадськість.*

Tkach I. Regulatory and Legal Framework for Transparency and Openness of Public Authorities in Ukraine

The article analyzes normative legal acts of the domestic legislation in order to characterize the state of ensuring transparency and openness in the activities of public authorities. Constitutional principles of regulation of transparency and openness of public administration are considered. It has been established that an important problem is the citizens' confidence in the authorities, the level of awareness and ability of the population to practically realize the constitutional right to information.

Key words: *normative-legal acts, transparency, openness, public authorities, public.*